

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni.

Filiale: Novo mesto.

SCOVENECC

Vojno poročilo št. 703

Letalski napadi na Aleksandrijo

V Cirenajki delovanje oglednic

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V Cirenajki delovanje patrol.

Neko angleško letalo, ki se je udeležilo napada na Bengazi, se je zadeto od protiletalskega topništva zrušilo v plamenih. Dva člana posadke, ki se jima je posrečilo rešiti se, sta bila ujeta.

Napad italijanskih in nemških letalskih oddelkov na Malto so imeli za cilje letališča v Mikabbi, Gudiji, Hal Farju ter skladišča v Floriani. V bojih z nasprotnimi lovskimi letali je neka naša skupina zbila dva »Spitfireja«, ki sta strmoglavila v morje.

Osna letala so spet bombardirala Aleksandrijo v Egiptu ter so uspešno zadela železniške in pristaniške naprave.

Nad Egiptom je neko nemško letalo uničilo sovražno štirimotorno letalo ameriskega tipa.

Novi japonski uspehi v Birmi

Japonske čete v Birmi nezadržno napredujejo v dveh kolonah ter obkoljujejo branilce — Prvi japonski oddelki so le 20 km oddaljeni od kitajske meje

Saigon, 5. maja. AS. V Birmi se angleške in kitajske čete umikajo proti severozahodu od Mandalaya. Umikajo se v treh smereh: Prva skupina, v kateri so izključno le Angleži, gre navzgor ob dolini reke Čingvin, pritoka Iravadija, druga ob železnici, ki vodi v Mitkin, tretja, ki jo sestavljajo povečini Kitajci, pa se je usmerila proti severu. Japonsko napredovanje proti kitajski meji zelo vznemirja čungkingška vlada.

Stockholm, 5. maja. AS. Londonski dopisnik lista »Svenska Dagbladet« poroča, da je imel v zadnjih 24 urah velik uspeh japonski načrt dvojne obkolitve angleških in kitajskih čet v Birmaciji. Japonska kolona, ki deluje na vzhodnem odseku birmanskega bojišča, hitro napreduje od Lashia ob birmanski cesti, kjer je že pustila za seboj Kveičien in prispela do Kutaja, ki leži 30 km jugozahodno od kitajske meje. Čete generala Alexandra se nahajajo v zelo kritičnem položaju. »Timesov« dopisnik poroča iz Novih Delhov, da je okoli 300.000 Birmancev zbežalo v Indijo.

Tokio, 5. maja. AS. Poročila iz Birmacije jasno pričajo o važnosti novih japonskih vojaških nastopov na tem področju, ki so dosegli višek s padcem Mandalaya, ki je padel v japonske roke kmalu po zasedbi mesta Turbo, ležečega ob reki Sittang ter ob cesti, ki vodi iz Mandalaya v Tungoo. Prav tako so Japonci dosegli Aramajo in Magvel ob Iravadiju. Aramajo je izhodišče edine ceste v Indijo ter zadnje birmanske pristanišče, ki je še v sovražnih rokah. Japonci imajo že popolno nadzorstvo nad celotnim porečjem Iravadija in zahodnim ozemljem birmanske ceste. Bojišče se vedno bolj približuje indijski meji. Ko bo dokončana popolna zasedba petrolejske pokrajine Tonanjang, bodo imeli Japonci na razpolago 9 milijonov ton petroleja na leto.

Tokio, 5. maja. AS. Poročila iz Čungkinga pravi-

Nemško vojno poročilo

Izboljšanje nemških postojank na vzhodu — Neuspel napad na nemški konvoj — Nemška letala bombardirala Eastbourne in Cowes

Hitlerjev glavni stan, 5. maja. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na vzhodnem bojišču so razni napadi omogočili izboljšanje nemških postojank. Krajevni napadi močnih sovražnih sil niso rodili uspehov.

V Severni Afriki majhno obojestransko izvidniško in topniško delovanje.

Pristanišče La Valetta in letališča na otoku Malti so bila uspešno bombardirana.

Pri vходу v Rokavski preliv so v noči na 4. maj iskalci in čistilci min odbili napad torpedov in topništva angleških hitrih čolnov na nemški konvoj. En sovražni hitri čoln je bil poškodovan. Nemške pomorske edinice so 4. maja sestrelile 2 angleška bombnika.

Laške skupine nemških bojnih letal so podnevi učinkovito napadle železniške naprave v angleškem obalnem mestu Eastbourne.

Angleško letalstvo je večeraj zgubilo nad Rokavski prelivom v letalskih bojih in v bojih s protiletalsko obrambo 18 letal.

Močne skupine nemških bojnih letal so pretekle noč obmetavale z razdiralnimi in rušilnimi bombami angleško pomorsko oporišče Cowes.

Angleški bombniki so izvedli celo vrsto nenaravnih napadov na nezaščiten manjša mesta in podeželske občine v južni in jugozahodni Nemčiji ter na stanovanjske četrti v Stuttgartu. En angleški bombnik je bil sestreljen.

Mogočni italijanski pomorski in letalski uspehi

Glasilo nemške vojske o pomenu italijanske mornarice

Berlin, 5. maja. AS. Nemški tisk objavlja pregled mogočnih uspehov, ki so jih dosegle italijanske oborožene sile od začetka vojne pa do danes. Ta uspeh je obsežen v naslednjih številkah: v zračnih bitkah je bilo sestreljenih 2470 sovražnih letal; 610 nadaljnjih letal je bilo uničenih na zemlji, 797 pa jih je bilo verjetno uničenih. Potopljenih je bilo 119 sovražnih vojnih ladij, med njimi 70 podmornic, 193 drugih sovražnih ladij je bilo poškodovanih in 90 torpediranih.

Berlin, 5. maja. AS. Glasilo nemških oboroženih sil »Vörsenzeitung« je posvetilo poseben

Admiral Nomura in Abe prispela v Berlin

Vichy, 5. maja. AS. Načelnika japonskega odposlaništva pri mešanih komitejih trojne zveze v Berlinu in Rimu, admirala Nomura in Abe, sta danes zjutraj z letalom odpotovala iz Vichyja v Berlin. V soboto eta japonska diplomata prispela iz Madrida v Vichy, kjer sta se ustavila in opravila vljudnostni obisk. Tako na japonski, kakor na francoski strani zatrjujejo, da njun obisk ni imel posebnega namena.

Mednarodni letalski promet z Romunijo

Bukarešta, 5. maja. AS. S 1. junijem se bo obnovil civilni mednarodni letalski promet z Bukarešto na sledečih progah: Bukarešta—Belgrad—Zagreb—Benetke—Milan in Bukarešta—Dunaj—Berlin. S 15. junijem se bo obnovil tudi letalski promet na progi Bukarešta—Sofija—Solun—Atene.

Roosevelt zahteva nove milijarde

Buenos Aires, 5. maja. AS. Iz Washingtona se je izvedelo, da bo Roosevelt zahteval na prihodnjem zasedanju ameriškega kongresa obnovitev nadaljnjih 35 milijard dolarjev za vojne izdatke. Tako se bodo stroški zadnjih dveh let za ameriško vojno proizvodnjo dvignili na 190 milijard dolarjev.

Anglija ne more sprožiti druge fronte

Lisbona, 5. maja. AS. »Daily Telegraph« se bavi z »drugo fronto«, o kateri se vedno živahno razpravljajo v londonskih političnih in časnikarskih krogih. List takole piše: Vsi se strinjamo s tem, da je napad najboljša obramba, toda strinjamo se tudi v tem, da se zavezniki ne morejo izkrcati ter poskusiti z invazijo, ki bi se prav gotovo končala z neuspehom. Ne smemo namreč pozabiti, da so Osne podmornice zdaj zelo močne, kar nam jasno dokazuje naraščajoče število potopljenih ladij.

Novi kolumbijski predsednik

Buenos Aires, 5. maja. AS. V Kolumbiji so izvolili novega predsednika Alfonza Lopeza. Med volilno borbo so bili le trije mrtvi in trije ranjeni. Te številke so izredno nizke spričo tistih, ki so v Kolumbiji v navadi.

Racioniranje sladkorja v USA

Buenos Aires, 5. maja. AS. Včeraj so v Združenih državah stopile v veljavo določbe o racioniranju sladkorja. Za prihodnje tri dni so žolske prostore zasedli uradniki, ki razdeljujejo knjižice

Poziv ministra dr. Göbbelsa

Berlinčani naj dajo zgled drugim mestom

Berlin, 5. maja. AS. Gauleiter nemške prestolnice minister dr. Göbbel je naslovil na berlinsko prebivalstvo poziv, ki naj vzbuja mešane v k medsebojni ljubeznivosti in razumevanju v vsakdanjem življenju. Rekel je: »Vsakdo od nas je odgovoren, da se bo ta vojna zmagovito končala. Vsakdo sodeluje pri naporu za zmago ne samo s svojim delom in disciplino, marveč tudi z načinom, kakor opravlja to delo. Vljudnost in lepo vedenje so neobhodni pogoji za mirno in znosno sožitje ljudi. Mesto, ki ima 4 in pol milijona prebivalcev, lahko vztraja in propeva le, če se vsakdo ozira in misli tudi na druge.

Narodno-socialistični voditelj je pripomnil, da mora zlasti berlinsko prebivalstvo, o katerem gre po svetu glas, da ve pogumno in neprisljenno prenašati vsakršne življenjske tegobe

Varnostni ukrepi ob turški vzhodni meji

Sofija, 5. maja. AS. »Dnevnik« poroča iz Carigrada, da so turške vojaške oblasti izdale najstrožje varnostne ukrepe na kavkaški, perzijski in iraški meji. Promet med turškimi obmejnimi pokrajinami in navedenimi državami je zdaj pod vojaškim nadzorstvom. Samo v določenih urah in na določenih mestih je mogoče prestopiti mejo. Mostove in ceste stražijo turške čete.

»Več kruha za Evropo«

Berlin, 5. maja. AS. Nemški minister za zasedena ozemlja na vzhodu je izdal knjižico z naslovom »Več kruha za Evropo«. V njej trdi in dokazuje, da bo vzhodna Evropa mogla zadostiti potrebam evropske celine glede žita in glede krme. Rusija bo lahko izvažala deset in pol milijona ton žita na leto, kakor jih je izvažala pred svetovno vojno.

Ureditev ciganskega vprašanja v Bolgariji

Sofija, 5. maja. AS. Bolgarski list »Dennik« piše, da bo bolgarska vlada izdala poseben zakon za dokončno rešitev vprašanja ciganov, ki dela bolgarski vladi vedno večje skrbi. V mnogih bolgarskih vaseh je več kot četrtina prebivalstva ciganov, ki zlasti zadnje čase sprejemajo krst in sklepe zakone z bolgarskimi državljani in tako resno ogrožajo čistost bolgarske krvi. Po novem zakonu bodo zakoni med Bolgari in cigani strogo prepovedani, cigane pa bodo spravili v posebne osamljene vasi.

Vojaške vaje na Švedskem

Stockholm, 5. maja. AS. Včeraj popoldne so se v prisotnosti švedskega prestolonaslednika Gustava Adolfa in vrhovnega švedskega poveljnika generala Thoernela pričeli v Göteborgu veliki manevri švedskih suhozemskih, letalskih in pomorskih sil.

Zanimive Crippsove izjave

Rim, 5. maja. AS. Angleški minister Cripps je imel pred 2 dnevi govor, v katerem je dal dve zelo zanimivi izjavi. V prvi je dejal, da mora angleško ljudstvo popraviti svoje mišljenje o lastni vzvišenosti ter se podrediti novim idejam, ki pravijo, da ni višjih in nižjih narodov, temveč, da so vsa človeška plemena enaka. V drugi izjavi je Cripps rekel, da mora Anglija zdaj spremeniti svoj socialni ustroj in da v bodoče ne bo več mogoče, da bi imeli Angleži, ki plavajo v vsem obilju, drugi Angleži pa ne vedo, kako bi si zaslužili vsakdanji kruh.

Gre za dve trditvi, s katerima se Anglija odreja vsem zahtevam svoje imperialne preteklosti in s katerima angleško velikaštvo nenadno zanikuje vse, kar je dozdaj tvorilo bistvo in obliko njegovega življenja. Anglija mora res biti v kar

»Izplača se pridelovati semena doma«

Pod tem naslovom je bil objavljen v nedeljski številki »Slovenca« dne 3. t. m. kratek članek, ki opozarja zlasti naše mestne vrtnarje na domače pridelovanje zelenjadnih semen. Ako bere ta članek novinec, ki se ni še nikoli bavil s pridelovanjem kakih semen, in takih vrtnarjev je med meščani največ, dobi vtis, kakor da je ta posel zelo preprost in da je uspeh odvisen samo od dobre volje posameznika. Toda zadeva res ni tako preprosta. Nasprotno! Uspešno pridelovanje vrtnih, pa zlasti zelenjadnih semen, je zlasti v našem mokrem podnebju in pri naših gospodarskih prilikah skrajno težavno in nezanesljivo. Zato morebiti še od dvoh, ako podam k omejenemu članku nekaj bolj poglobljen in praktičnih mišljajev.

Za ta posel je treba pred vsem nekega doletenega znanja in praktičnih izkušenj, katerega znanja in izkušenj pa naši vrtnarji večinoma nimajo. Dalje je potrebna posebna veština, potem pa primeren prostor in vrhu vsega drugače tudi še vsaj prilično ugodno vreme. Upoštevati moramo, da gojimo čez deset raznih glavnih zelenjadnih plemen (kapusnice, korenčnice itd.); da razpade vsako plemo na mnogo podplemen (kapusnice n. pr. v navadno ali belo zelje, rdeče zelje, ohrovt itd.), ki so med seboj v sorodu in da ima vsako podpleme nešteto, med seboj še bolj sorodnih vrst. Umevno je torej, da je pri tolikih stotinah posameznih sort silno težko doseči na majhnem prostoru tako zaželeno in v resnici tako važno in potrebno pristnost, zlasti ako bi hoteli gojiti za seme le nekoliko sort istega plemena, ki se med seboj tako rade križajo, ako stoji preblizu skupaj. Razdalje med semenicami posameznih med seboj sorodnih podplemen, zlasti pa med sortami, mora znašati po več sto metrov, ako se hočemo izogniti križanju in pridelati pristno seme. Da je treba pri izbiri semenice (rastlin, ki so namenjene za seme) največje pazljivosti in vestnosti, je umevno samo ob sebi.

Če torej vse to premislimo, moramo priti do zaključka, da more preprost in v pridelovanju zelenjadnih semen popolnoma nevešč vrtnar pridelati na svojem vrtu kvečjemu kako žlico solatnega semena, mogoče tudi ma-

lenkost zeljnega semena, redkvice, špinache, motvilca, fižola in morebiti še od kakih druge zelenjave, ki ni v sorodu s prej naštetimi; seveda vse to le v eni sami sorti od posameznega plemena.

Razmeroma najlažje je pridelati seme od enoletnic, kakor so solatnice, stročnice, špinache in plodovke. Pa tudi tu moremo pridelati pristno seme samo od ene sorte od vsakega naštetih plemen. Na majhnem vrtniku ne moremo imeti ob istem času semenice n. pr. od ledenke, parizarice in morebiti še od kakih druge solate. Za dober uspeh je treba vedno izbrati semenice in jih primerno negovati do zoritve.

Od dvoletnic (kapusnice, večina korenčnic in čebulnic) ne moremo pridelati semena, ako nismo prihranili čez zimo semenice (glave zelja, ohrovt, kolerabe, korenja itd.). Vse te rastline gredo v cvet šele drugo leto in morajo biti sedaj že davno v zemlji, če hočemo, da bo seme do jeseni dozorelo. Od karfižole se v našem podnebju zelo težko pridelava seme in niti izurjen semenar navadno nima uspeha, kamo li ljubitelj vrtnarstva, ki se ni nikdar bavil s pridelovanjem vrtnih semen. Zelo lahko se pridelava seme od korenja in drugih korenčnic, če imamo lepe, pristne semenice. Dober uspeh dosežemo tudi z redkvice, ki je enoletna korenčnica. Nekaj rastlin dobre sorte pustimo na gredi, da gredo v cvet, ki zori na jesen. Endivijo za seme moramo sejati že zgodaj spomladi. Pridobivanje semena od motvilca in špinache (dvodomna rastlina) tudi ne dela posebnih težav, ako imamo prostor, da se semenice lahko razvijajo. Grah je pri nas rad moljav in ni za seme. Fižol za seme je treba vzeti od najrodovitnejših in zdravih rastlin. Od paradiznika in kumar za seme moramo izbrati najlepše in najbolj razvite plodove.

Kdor koli se bavi s pridelovanjem zelenjadnih semen, oziroma namerava baviti se s to važno vrtnarsko panogo, naj si kupi knjižico »Pridelujemo več dobrega semena vrtnih zelenjadnic«, ki jo je minulo leto spisal izurjeni strokovnjak, strokovni učitelj France Vardjan. Dobi se pri Sadjarskem in vrtnarskem društvu in pri Kmečki zvezi v Ljubljani za 7 lir. — Humeč.

V Ljudskem domu je včasih zasedal deželni zbor

To in ono iz ka'strskih občin mesta Ljubljane

V dvorani Mestnega doma so bila tudi razna poljudna znanstvena predavanja. Največje zanimanje občinstva so vzbujala predavanja zgodovinarja Iv. Vrhovca o stari Ljubljani. Pa še neka predavanja so imela veliko privlačnost. V Ljubljani se je naselil prof. Serce, znameniti poliglota, ki je umel in govoril nebroj jezikov, celo jezike najdivjejših narodov. Slovenci se je bil naučil v nekaj tednih. Vzel je v roke Pieteršnikov besednjak in kratko slovnico. In kmalu je govoril čisto slovenščino. Predaval je prav mikavno. Govoril je o razvoju jezikov, o načinu, kako se sporazumevajo med seboj primitivni divjaki, katerih besedi zaklad je povsod zelo ubožen. Še vedno mi je v živem spominu, kako je nam znal gospod profesor ponazoriti sporazumevanje in govorjenje med afriškimi divjaki.

Na spodnjem delu sedanega Krekovega trga je bil svoja leta postavil širok bazen z vodom. Ob poletnih lepih dnevih in ob svečanosti je vodomet funkcioniral. Pozneje so bazen razbili. Tlo blazena pa se še sedaj pozna.

Od Mestnega doma krenimo v Streliško ulico mimo hiš, v katerih so živele študentovske mame in kjer je stanovalo mnogo mladih in velikih študentov. Sedanji Ljudski dom je nosil takrat na preložen napis: »Schlesstätt«, iz tega so navadno Ljubljancem napravili »šlštät«, drugi celo »šlrštät«. V tem poslopju, katerega zunanost je v glavnem ostala, je bila spodaj nameščena ljudska kuhinja, kjer so dobivali hrano tudi revni dijaki. Za te je med drugimi zelo skrbela »Jeranova dijaška miza«, ki jo je vodil blagi dr. Andrej Kalan. Tako bere človek v stari kroniki »Slovenca«, da je ta miza po poročilu Kalanovem decembra 1897 izdala za hrano dijakom 181.54 goldinarjev. Pok. dr. Kalan je bil res dobrotnik revnim dijakom. Bil pa je tudi dober psiholog in poznavalec dijaških razmer in navad. Hitro je spoznal, da li je prosilec res dijak ali kak pustolovec. Nekdo se je pri njem zgledal, če dokaj čedno opravljen mladenič in se predstavljal za dijaka. Kalan kratko: »Znaš sklanjati mensa?« Mladenič se je dobro odrezal. Ko je dr. Kalan od njega zahteval prestavo daljšega latinskega stavka, je gospodu latinščina odrekla, in jadrno je zapustil dobrega kanonika, ki je takrat stanoval še Pred školjo.

V sedanjem Ljudskem domu v I. nadstropju je bila velika dvorana. Tu so se vrstile mnoge veselice, plesi in tam je zboroval tudi deželni zbor bivše vojvodine Kranjske. Strelišče, kakor so takrat nazivali to poslopje, je prevzelo funkcije nekdanje, po velikonočnem potresu močno poškodovane redute na šentjakobskem trgu. Reduta je popolnoma izginila takole januarja leta 1898. Takrat so bile vse razvaline odstranjene in nato se je tam začela zidati sedanja šentjakobska deklška šola.

PROFESORJU TOMCU

bi je odšel v božje kraljestvo
sonca in miru,
ave!

Tihoten vetre je zgibal vonjive liste malih cipres in nad Zalami so se v tisti opoldanski uri miru in pokoja spretalevale megle. Zdal, zdaj jih je raztrgal sončni pramen in se ponujal skoznje, ko utrip nebeške luči. Z belim peskom posuta tla, ki sem stopal po njih k mali kapelici svetega Jožefa, so se lahko šumle vdajala in zavijala korak v nekakšno svečano spoštljivost, ki ji nisem vedel vzroka.

Tam sredi prelepega Vrta mrtvih ždi kapelica. Majcena je in tesno v ciprastu rastlinje ovita. Z lok prepleteni baldahin, ki se boji nad njo, jo varuje v zavetju in njena topla belina se zdi koprenast pajčolan. Na tleh se ribe preprost napis ko v starih cerkvah: »Facti sicut sumus consolati. Lanqueus contritus est et nos liberati sumus. Potolazili smo se. Zanka se je pretrgala in mi smo rešeni.

Mislil sem bil, da Te bom našel vsega spremenjenega, pa je bilo Tvoje lice ko vedno, ožarjeno z rahlim usmevom, ki si z njim ogrela in ljubil, krog ust še vedno tiste odločne poteze, ko da si pravkar izgovoril povelje. In spal si, tiho in spokojno si spal, da sem stopal po prstih, ker sem se bal, da bi Te ne zbudil iz božjih sanj. Roke so Ti oklepale križ, pred njim je ležal šopek belih nageljov.

Stopil sem v stran, da bi Te lažje gledal. Poslednjič sem se hotel razgovoriti s Teboj iz oči v oči, kot sva se v tisti cvetni pomladi tolikokrat razgovarjala, iz oči v oči, pozno v noč.

• Veke so se mi spustile vse trudne in sladke sanje so me obšle. Prebudil si se in se mi nasmešnil, trpko in ljubeznivo, kot se znaš le Ti nasmešniti. Vztrepetal sem, ker me je bilo sram moje krivde in v lice mi je hušnila rdečica. Ti pa si stopil k meni, podal si mi roko, kot si vedno storil, in ko sem se drznil, da sem Ti pogledal v lice, so mi govorile Tvoje žive, nikoli trudne oči:

»Glej, prišel si, tudi ti si prišel. Vrnil si se, pa so mi rekli, da si odšel in da se ne vrneš nikoli več. Veš, nisem verjel. Vse dni, vsak trenutek, od tiste bridke ure naprej, ko si sobotno opoldne poslednjič šel iz moje izbe, sem upal in trpko verjel, da se vrneš. Zdal si prišel, spet si naš, ko v tistih sončnih, cvetnih dneh...«

Bilo mi je, da bi zdrsnil pred njim na kolena in zajokal s svetopisemskim nesrečnim: »Oče, več nisem vreden, da se imenujem Tvoj sin...«, pa on tega ni čakal. Nasmejal se mi je in bil v svojem resnobnem nasmehu ves ljubezniv.

»Oprostite mi!« sem hotel izreči odrešilne besede, a povest, ki sem mu jo moral povedati je bila tako dolga, da si nisem tega drznil prej, preden je ne sliši. In moja zabegana duša je govorila njegovim mirnim očem...

»Mlad sem zdaj, pa bil sem mlajši, in strašno vihrav sem bil tistikrat. Življenje je želelo v meni in hotel sem delati, veliko delati, in hotel

Prijava zaloga usnja za galanterijske predmete

Z naredbo Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino št. 62 z dne 3. aprila t. l., ki je bila objavljena v Službenem listu za Ljublj. pokrajino z dne 8. aprila 1942 ter je stopila istega dne v veljavo, so se izdale analogno predpisom, ki veljajo na ozemlju Kraljevine, odredbe glede uporabljanja galanterijskega usnja.

Od dne objave te naredbe je prepovedano izdelovanje kovčgov, torbic, vozne opreme, tapetniških predmetov, hišne opreme in usnjenih galanterijskih predmetov vobče iz kakršne koli vrste usnja. Od te prepovedi so izzeti: predmeti za rabo oboroženih sil, sedlarske in vprežne potrebščine, potrebščine za tehnično, znanstveno in zdravstveno rabo ter čevljarški izdelki in rokavice.

Prepovedano je strojenje kože, namenjenih za izključno porabo pri izdelovanju predmetov, katerih izdelava ni več dovoljena.

Strojene kože, ki so bile določene za izdelovanje omenjenih predmetov in so v zalogi pri industrijskih, obrtnih in trgovskih na dan objave te naredbe, so pod zaporo ter se smejo uporabljati ali pa prodajati zgolj za namene, dovoljene po tej naredbi in drugih veljavnih predpisih. Zaloge tega usnja je prijaviti Zvezi delodajalcev Ljubljanske pokrajine na posebnem obrazcu po sledečih navodilih:

Prijavitelj se morajo vse vrste usnja, ki je namenjeno za izdelovanje kovčgov, torbic in ostalih usnjenih galanterijskih predmetov vobče, vozne opreme, tapetniških in knjigoveskkih predmetov (vezava knjig, izdelovanje beležnih koledarjev, notesov, map itd.) ter za izdelovanje hišne opreme.

Prijava je sestaviti v dveh izvodih ter se mora nanašati na stanje, obstoječe dne 8. aprila 1942-XX.

Prijava so dolžni vložiti vsi industrijski, obrtni in trgovski obrati, ki navedeno usnje izdelujejo, predelujejo oziroma uporabljajo pri izdelovanju predmetov iz čl. 1. omenjene naredbe, ali ga prodajajo.

Prijava morajo prizadeti tudi predložiti Pokrajinski Zvezi delodajalcev najkasneje do 12. maja t. l. na naslov: Pokrajinska Zveza delodajalcev Ljubljanske pokrajine, Združenje industrijcev in obrtnikov, Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Ako tvrdka nima blaga, ki je potrjeno prijavi, mora predložiti negativno prijavo, t. j. mora prijavo opremiti s pripombo »negativno«, jo podpisati in jo v dveh izvodih do gori navedenega roka, t. j. do 12. maja t. l., poslati Pokrajinski zvezi delodajalcev.

Prijava je obvezna. Podjetja, ki ne bi dostavila prijav v določenem roku, oziroma bodo navedla netočne ali pomanjkljive podatke, bodo kaznovana s predvidenimi sankcijami.

Slednjič opozarjamo, da morajo vsi industrijski, obrtniki in trgovci, ki izdelujejo ali prodajajo omenjene izdelke, oziroma, ki izdelujejo, predelujejo ali prodajajo usnje, namenjeno za izdelovanje teh predmetov, voditi posebno prejeto in oddano knjigo po vzorcu, ki ga je predpisala Trgovinsko-industrijska zbornica.

Vabimo vse interese, da v lastnem interesu ter v izogib v naredbi predvidenim stroгим kazenskim sankcijam — poleg denarne in v hujših primerih zaporne kazni se bo vselej odredila tudi zablaga blaga — točno postopajo po predpisih naredbe, zlasti pa, da pravočasno in v redu vložijo predpisane prijave.

Ureditev racioniranja živil

(Nadaljevanje)

Člen 5. Oseba živilska nakaznica je vezana na osebo in je neprenosna.

Lastnik (ali njegov namestnik) jo mora vrniti občinskemu uradu, če je poklican pod orožje ali če odide iz družine zaradi trajnega vstopa v kako zajednico ali odpotuje iz Kraljevine in domneva, da se ne povrne v enem mesecu po odhodu.

Urad, kateremu se mora nakaznica izročiti, je urad tiste občine, kjer je lastnik v trenutku, ko nastopi vojaško službo ali kjer je zajednica, ali iz katere odpotuje ob odhodu iz Kraljevine.

V primeru smrti so družinski člani dolžni vrniti pokojnikovo nakaznico občinskemu preskrbovalnemu uradu.

Člen 6. Prepovedano je: a) prevzeti od občinskega preskrbovalnega urada živilske nakaznice, ki so naslovljene na osebo, ki ne žive več skupno z družino; b) uporabljati živilske nakaznice, ki se nanašajo na družinske člane, kateri zaradi vpoklica pod orožje ali zaradi preselitve v zajednico ali zaradi smrti niso več člani družine.

Člen 7. Živilska nakaznica se sme uporabljati za nabavo racioniranih živil samo pri obrtniku, potrošnikovem stalnem dobavitelju, v občini, ki je nakaznico izdala.

Da dobi obroke, do katerih ga upravičujejo odrezki, mora potrošnik predložiti obrtniku živilsko nakaznico v času njene veljavnosti.

Ko izroči zahtevane obroke, mora obrtnik odrezati in odvzeti ustrezne odrezke.

Potrošnik ne sme izročiti obrtniku niti prepustiti drugim odrezke, katerih ne porabi sam.

Člen 8. Za dobivanje racioniranih živil v re-

stavracijah, gostilnah itd., je živilska nakaznica veljavna razen v občini, ki jo je izdala, tudi v vsaki drugi občini.

Potrošnik mora predložiti živilsko nakaznico upravitelju obrata, ki mora zaradi postrežbe z obrokom zahtevanega živila odrezati od nakaznice ustrezní odrezek za tisti dan ali za naslednje dni.

Člen 9. Potrošnik, ki se le začasno preseli iz občine svojega bivališča v drugo občino pokrajine, uporablja še nadalje živilsko nakaznico, katero mu je izdala občina njegovega bivališča, in si nabavlja racionirana živila svobodno pri katerem koli obrtniku v novi občini.

Člen 10. Potrošnik, ki se preseli za trajno iz občine svojega bivališča v drugo občino, mora to javiti občinskemu preskrbovalnemu uradu prve občine, da mu izda posebno potrdilo, in mora potem v 10 dneh od dne preselitve zahtevati pri občinskem preskrbovalnem uradu občine, v katero se je preselil, da mu zamenja živilsko nakaznico, ki jo ima, z novo nakaznico, za kar mora vložiti novo prijavo o svojem družinskem staležu.

Občina novega bivališča sme izdati živilsko nakaznico v zameno za tisto, ki jo stranka že ima, samo, če ji predloži potrdilo občine, odkoder je prišla.

Do dne, ko se mu izda nova nakaznica, uporablja potrošnik živilsko nakaznico, ki jo še ima.

Občina, ki izda po gornjih predpisih nove nakaznice v zameno nakaznic, izdanih od druge občine, mora takoj poslati odvzete živilske nakaznice občini, ki jih je izdala, da more ta zaznamovati preselitve v izvirniki prijave, v kateri je vpisana oseba, ki se je preselila.

Člen 11. Občine smejo izdajati neposredno in na zahtevo prizadetih začasne živilske nakaznice oziroma živilske nakaznice s samimi odrezki za dobo veljavnosti od dne, ki sledi izdaji, in označene, kakor na stalnem delu, z besedo »začasna«, ki se odtisne s pečatnikom.

Začasne nakaznice se smejo izdajati:

a) inozemcem in Italijanom, bivačim v inozemstvu, v Italijanski Afriki ali v posestih, ki se začasno vselijo v pokrajino; b) vojakom, ki pridejo na dopust; c) stalnim članom zajednic, ki bi jih te iz kakršnega koli razloga odelovile; d) vobče vsem takim osebam, ki dokažejo, da iz odpravičenega vzroka nimajo živilske nakaznice.

Občinski uradi, ki izdajo po prednjih določilih začasne živilske nakaznice, morajo zaznamovati njih izdajo: a) za tužce in Italijane, došle iz inozemstva, na potnem listu; b) za člane oboroženih sil in militariziranih zborov na dopustnici, izdani po vojaškem oblastvu; c) na izjavi o odhodu iz zajednice, ki jo izda njen poglavar; d) na pisni izjavi, katero morajo predložiti osebe brez živilske nakaznice. Ta izjava, ki mora obsegati take podatke, da omogočajo prikladne ovedbe pri drugih občinah, ostane pri občinskem uradu, ki izda začasno živilsko nakaznico.

Člen 12. Nabava racioniranih živil za zajednice (skupine oseb, živčih skupno zaradi skupnega namena: verskega, učnega, zdravstvenega, delovnega itd.) je urejena takole:

a) kjer bivaajo v skupnosti trajno (zavodi, zavetišča, samostani, semenišča, verske združbe itd.), dobivajo zajednice racionirana živila v trgovini na nabavnice za potrošnike; te izdajo občine na posebno izjavo poglavarja zajednice, katero je treba sestaviti na posebnih obrazcih (obrazec D. S. C.), ki se dobi pri občinskih preskrbovalnih uradih.

Na prvi strani izjave se morajo navedeti navesti količine rednih in posebnih obrov pristojnih posameznih živil; na hrbtni strani pa člani zajednice z navedbo njih starosti, svojstva, poklica in naslova, ki jih upravičuje do posebnega obroka.

Preden se izdajo nabavnice, se morajo občinski preskrbovalni uradi uveriti o resničnosti in točnosti izjav po primerjavi s polami za zajednice iz člena 4. naredbe Visokega komisarja z dne 12. avgusta 1941-XIX št. 84 in po računskem prekusku zahtevanih količin;

b) kjer se začasno zbirajo gosti, ki bi morali praviloma imeti osebno živilsko nakaznico (penzije, bolnišnice, zdravilišča itd.), uporabljajo zajednice, da bi postregle gostom z racioniranimi jedili, živilske nakaznice, ki jih ti prinesejo.

Člen 13. Dopolnilni obroki racioniranih živil, ki se priznavajo določenim skupnam potrošnikov, se nabavljajo na način, ki se zdi Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu najprimernejši (uporaba dodatne živilske nakaznice ali nabavnice za posebne skupine potrošnikov itd.) in ob pogojih, ki jih določa ta zavod.

Tudi dodatne živilske nakaznice in nabavnice za posebne skupine izdajajo občinski preskrbovalni uradi na prošnjo prizadetih, ki morajo dokazati svojo pravico do posebnega obroka tako, kakor to predpiše Pokrajinski prehranjevalni zavod.

Člen 14. Obrtniki dobavitelji racioniranih živil morajo: a) odvzeti potrošnikom ob prodaji toliko odrezkov živilske nakaznice, kolikor jih je natanko treba za vzeta živila, in nabavnice za posebne skupine potrošnikov, ki jih izdajajo občinski preskrbovalni uradi; b) prodajati racionirana živila ves poslovni čas, ko je obratovalnica odprta.

Obrtniku dobavitelju racioniranih živil se prepoveduje, da bi brez opravičenega razloga odrekal zahtevano postrežbo svojih stalnih odjemalcev z racioniranimi živil.

(Konec prih.)

sem biti borec, velik borec. Poznali ste me že od prej. Nikoli si nisem bil mislil, da me poznate, pa ste vendar bolje vedeli, kdo sem, ko jaz sam. Takega ste me sprejeli za Mladca.

Kadar me je pozneje kdaj obšla grenka ura, sem se spomnil na tisto petkovo jutro, ko sem v škofjski kapelici ves pokopan v jutranji somrak svetlobe, ki je lila skozi poslikana okna, obljubil zvest svojim načelom in mladčevski organizaciji ostati. Prenekaterikrat sem se skušal otrsteti teh ljubkih misli, pa kadar sem videl Vaš obraz in mirno, nikoli obsojajočo, prizanesljivo oči, so se mi spovračale spet in spet.

Koliko ste mi dali, ko sem delal v Katoliški akciji, kolikrat me rešili nevedčnosti v šoli, med tovariši, pri ljudeh, ki sem jih s svojo vihravostjo odbijal, to vedo le trije: Bog, ki je vso Vašo nesebično skrb pisal v svojo večno knjigo, Vi, ki sem Vam v zahvalo rodil toliko bridkih ur, in jaz, ki nisem imel prej moči, da bi prišel k Vam, zakajal in zašepetal s svetopisemskim nesrečnim.

Pa sem bil krivljen in sem Vas grdo klevetal. Niste mi rekli besede o tem, prijazni ste bili z menoj in brez očitkov. Napadal sem organizacijo, ki mi je dala vse dobro, skoval sem skrivno zaroto proti njej, Vi ste molčali, kot ste molčali vedno, kadar so Vas blatili in žalili.

Tako tegobno trudna je moja duša v tem trenutku, gospod profesor, ko se Vam izpovedujem in bridko obžalujem vse, kar sem Vašemu imenu in organizaciji s svojo slepoto škodo storil. Zelel sem si solz, da bi mi bilo lažje, a moje oči so zrle le v Vaš obraz in negibne so čakale moje prsi, kdaj mi položite roko nanje in mi vlijete le drobce svojega miru in razboljeno srce. Tu

stojim pred Vami, izgubljeni sin, čakam obsodbe, ki je ne bo. Iz Vaših oči slijeta mir in ljubezen, vseodpuščajoča, brez očitkov, brez graje, ljubezen, ki ne pozna visoke oholosti, ljubezen marveč, ki trpi in čaka. Slepota je padla z mojih oči, zdaj gledam svetlobo in dan, zdaj tudi vem ceno Vašemu delu.

Pa smo se norčevali iz Vas, ker niste nikoli odstopili od svojih načel, ki smo jih mi, junaki, teptali dan za dnem, uro za uro. Niste nam godili, ker ste ljubili žrtve in odpoved lastnemu ugodju, ker ste se smejali minljivi slavi, ki je nam bila vse. In Vi ste šli mimo nas ko vihar nebesni, ki zajame in vleče za seboj...

Zdrnil sem se iz svojih sanj. Vetre še vedno drhti skozi ciprese, megle se vsevleči prebegavajo čez nebes. Tu v tem tihem zavetju ležite, oči Vam sanjajo mirno, negibne roke oklepajo beli križ, pred njim šopek belih nageljov, poslednji dar Vam, ki niste nikoli sprejeli darov. Gledal bi Vas in gledal in bi ne mogel odtrgati svojih oči od Vašega skrivnostnega smehljaja.

Pravijo, da se iz teh sanj ne prebudite več. Glejte, kako smešni so! Ali niste v nas, tudi v meni, manjvrednejšem, ves živ, ves sončen in močten vodja, bolj ko kdaj koli poprej? Mar Vaše plamenče besede ne užijajo še vedno, novih ognjev? Mi vemo in verujemo: Plamenice ste prizgali, ki s svetločim plamenom gori in ki ne bo ugasnila nikoli! Mi hočemo po Vaši poti, z Vami in ob Vas, vse dni do zmag.

Vaš bivši Mladec akademik.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 6. maja: Jan. Evang. pred Later. vrati; Benedikt, devica; Eibert, škof; Evodij, škof in mučenec.

Cetrtek, 7. maja: Benedikt II., papež; Stanislav, škof in mučenec; Gizela, kraljica in opatica; Flavija Domitila, devica in mučenica.

Lunina sprememba: zadnji krajec: 7. maja ob 13.13. Herschel napoveduje deževno vreme.

Novi grobovi

† Josipina Meden

Preteklo nedeljo popoldne so na pokopališču pri Sv. Križu pokopali gospo Josipino Meden roj. Ko. privec, ki je umrla v častitljivi starosti 90 let. Rajna je bila vdova po odličnem in daleč naokrog dobro znanem pevcu Ivanu Medenu, ki je umrl pred 28 leti. Gospa Medenova se je preselila v večnost ravno na 28. obletnico pogrebne dne svojega rajnega soproga Ivana.

Rajna je bila med prvimi sotrudnicami sale. zijanske družbe in je požrtvovalno zbirala prispevke. Udeleževala se je svoj čas pri Ljudski in dijaški kuhinji, kjer je revnim dijakom in drugim delila kosila in večerje. Bila je članica Kršćanske ženske zveze (od 1904) in kongregacije Zalostne Matere božje pri sv. Florijanu (od 1902). Ves čas svojega dolgega življenja je vedno rada podpirala in širila katoliško čašopisje. Na stara leta pa se je posvetila samo Bogu in svoji družini. Opravljala je še vsa domača dela, ko jo je 30. decembra 1940 sredi dela zadela dolga kap. Ochrnela je. Svoje hudo trpljenje je bogovdano prenašala, dokler je ni Bog poklical k Sebi po večno plačilo za vsa dobra dela, ki jih je toliko storila v svojem življenju. Za njo žalujejo tri hčerke: gospa Ivanka por. Lilleg, gdč. Nina in gospa Vera por. Prebil, katerim izrekamo globoko sožalje! Rajna gospa pa naj počiva v Bogu!

† Gospa Cecilija Erzín, žena posestnika in trgovca v Šmartnu pri Kamniku, je v bolnišnici na Golniku izdihnila svojo blago dušo. Bila je dobra krščanska žena in skrbna mati. Truplo so prepeljali v Šmartno pri Kamniku in pokopali na tamkajšnjem pokopališču. Naj ji sveti večna luč! Žalujemo iskreno sožalje!

— Nobenih romanj v Rim na papežovo proslavo. Glavni odbor za pripravo slovesnih proslav papeževskega škofskega jubileja, je sporočil vsem škofijskim odborom, naj se vernikom objavi, da ne bo nobenih romanj v Rim za papežev jubilej, ker ima zato vsa proslava bolj intimen značaj. Pač pa naj se verniki tedaj v molitvi spominjajo svojega poglavarja.

— Važen železniški sporazum. V Trieste je iz Solije prišel sporočilo, da je bil tam sklenjen sporazum med železniškimi ravnateljstvi držav jugovzhodne Evrope. Sporazum so podpisale Italija, Francija, Švica, glede potniškega prometa iz imenovanih držav na Hrvaško, Srbijo, Bolgarijo in Grčijo in obratno. Sporazum vsebuje tudi določilo, da bodo vsi ti potniški vlaki vozili skozi Trieste.

— Nastopilo je toplejše vreme. Ni še mogoče govoriti o izglelih letošnje letine. Kakšna bo sadna letina? Mnogi so optimisti! Sv. Florijan je vreme okrenil nekoliko na boljše, kar se je poznalo prvič pri dnevni temperaturi in drugič pri dviganju zračnega pritiska. Od nedelje na ponedeljek se je dnevna temperatura dvignila za dobrih 6 stopinj in je v ponedeljek dosegla že višino +14,8° C. Bilo je toplo, toda vetrovno, popoldne se je zelo pooblačilo, vse je kazalo, da se bliža od severozapada kaka nevihta. Toda deževni oblaki so se razgnali. Tudi jutranja temperatura se je popravila. V torek zjutraj je bila najnižja v mestu +2,5° C. Barometer se je v torek dvignil na 771 mm.

— Huda kazna za krivo pričevanje. Prav stroge kazni določa pri nas še veljavni kazenski zakon za zločin krive prisige in prestopke krivega pričevanja. Ta zakonik določa kazni od 6 mesecev do 3 let, toda sodniki lahko po svojem preudarku, upoštevajoč vse obremenilne okolnosti, določijo krivoprišežniku kazni še pod najnižjo. Neka leta ni minil mesec, da ne bi bili pred sodniki malega senata pozvani mnogi krivoprišežniki. Sedaj so ti primeri redkejši. Pred dnevi je bila prav za vse prilike značilna razprava proti dvema obtožencem.

ma, ki sta se morala zagovarjati zaradi krivega pričevanja. Neki posestnik Jože je bil zainteresiran v neki kazenski zadevi. Pregovoril je 28 letnega Franceta, da je pred sodnikom pričal v njegovo korist in ga izreza. Obljubil mu je za to 76 lir. Na okrožnem sodišču sta se skušala oba opravičevati in izgovarjati. France je bil zaradi krivega pričevanja obojen na 4 mesece, Jože pa zaradi nagovarjanja h krivemu pričevanju na 6 mesecev strogega zapora, oba nepogojno.

— Prodamo lesen paviljon v najboljšem stanju. Uprava »Slovenca« *pod »Paviljon«.*

Ljubljana

1 Sv. maša zadušnica za pokoj. g. dr. Srečkom Puherjem se bo brala v sredo, dne 6. t. m. v cerkvi Marijinega Oznanjenja ob 7 pri glavnem oltarju.

1 Franciskanska prosveta vabi svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo maše zadušnice za pokojnim dr. Srečkom Puherjem, ustanovnim članom franciskanske prosvete. Maša bo danes, v sredo ob 7. v franciskanski cerkvi pri oltarju Marije Pomagaj.

1 Nova uprava mestnih podjetij v Ljubljani, ki je bila ustanovljena 23. marca t. l. na seji mestnega sveta, je začela 1. maja t. l. posloovati ter je ta dan prevzela vse finančno gospodarsko poslovanje mestne elektrarne, plinarne, vodovoda, klavnice, Mestnega pogrebnega zavoda in mestne pristave. Pri upravi mestnih podjetij bo poseben upravni odbor za vsa našeta podjetja, zato so pa dosedanjí odbori pri posameznih mestnih podjetjih prenehali s svojim delovanjem. Zastano ima ta orednja uprava mestnih podjetij svoje prostore v III. nadstropju kresije na Nabrežju 20. septembra št. 2, ter posluje za stranke kot drugi uradi mestnega poglavarstva, a blagajna je odprta samo od 8. do 12. ure.

1 Danes za Spodnjo in Zgornjo Šiško, jutri pa za Jarše-Tomačevo in Bežigrad-Stožice bodo zdravniški mestnega fizikata cepili otroke zoper koze po naslednjem razporedu: današnje sredo, 6. maja, se cepljenje začne že ob 16 v ljudski šoli v Sp. Šiški, ob 17 pa v ljudski šoli v Zg. Šiški, na jutrišnji četrtek, 7. t. m., bo pa ob 16 cepljenje v ljudski šoli na Šmartinski cesti za okraj Jarše-Tomačevo, ob 17 se pa začne cepljenje v bežigradski šoli za okraj Bežigrad-Stožice. Mestni fizikat je sicer staršem poslal še posebna vabila, vendar se pa lahko pripeti, da ta ali oni ni dobil vabila, toda to nikakor ne more biti opravičilo, da bi ne dali svojega otroka cepiti. Zato pa opozarjamo na šepake, nalepljene na občinskih oglašnih deskah, na cerkvenih vratih itd. Z lepakom so razvidne vse podrobnosti predpisa obveznega cepjenja, prav tako pa tudi dnevi, kdaj morajo starši sedaj cepljene otroke pripeljati spet na pregled. Javno cepljenje je brezplačno.

1 Za osebne izkaznice za prebivalce Zgornje Šiške, Dravljaj in okolice še vedno posluje poslovalnica mestnega poglavarstva v Zgornji Šiški. Ker pa mora poslovalnica naposled svoje delo zaključiti, naj vsi, ki še potrebujejo tako izkaznico, še ta teden, t. j. do sobote, 9. maja, vložijo v tej poslovalnici prošnje za izkaznico. Vsi oni, ki so pa prošnje že vložili, naj zanesljivo pridejo po gotove izkaznice tudi ta teden kar v to poslovalnico. Po 9. maju ne bo mogoče več vlagati prošnji ali hoditi po izkaznice v Zgornji Šiški, temveč samo še v centralni urad nad trgovino mestne elektrarne v desni hiši magistrata.

1 V drugem tednu omejitve izhoda iz Ljubljane je na meji na Tržaški cesti nekdo hotel izročiti prazno kanto za mleko in 10 lir, poizvedujoč za g. Šušteršič, katere osebo pa vkljub prizadevanju ni mogel najti. Prosimo, da se tisti zglašijo v notarski pisarni dr. Burgerja, Tavčarjeva ulica 5. Za zamudo časa prejme nagrado.

1 Na Muz'jskem trgu kopljejo ruše. Poleg Zvezde bo letos posajen s koristnimi rastlinami tudi Muzejski trg, kakor smo že včeraj kratko omenili. Ta trg okoli Valvazorjevega spomenika je bil prejšnja leta poraščen z lepo travo, ki pa je služila bolj za okras, vrgla pa le malo kreme za kakšne zajce ali koze. Trg je zelo pripraven za obdelovanje, ker zlasti v zapadnem delu nima dreves in — razen tik ob muzejskem poslopu — udi ne okrasnega grmičevja, kjer bi delo ovirale dolge korenine. Zato ga bodo letos temeljito obdelali ter posadili z zelenjavo, fižolom in morda tudi s krompirjem, za katerega je še vedno čas saditve. V torek zjutraj so pričeli delavci mestne vrtinarije odkopavati travnate ruše na tem trgu ter tako pripravljati ta park za oranje oziroma prekopavanje. Obdelan bo ves trg, tudi vzhodni del, kjer raste

veliko drevo. Ta park bodo obdelali uslužbenci opere in sicer dvajset družin. Za sproti bodo imele dovolj zelenjave, kar se jim bo mnogo poznalo. Sicer pa bo prav lepo, ako bomo videli kakšnega našega priljubljenega tenorista ali sopranistko, če bosta ob prostem času vihtela motiko in rovnico ter si pri tem prepevala arije iz kakšnih kmečkih oper. Delo je dandanes velika moda in še tako velikega gospoda danes še zdaleč ni več sram »kmetovati« *— nasprotno, še vsak je ponosen na to. — Včeraj popoldne so zorali tudi ostalo polovico Zvezde. Kakor kaže, bo Zvezda zelo lepo obdelana, zakaj za plugom okopavajo z motikami še marljivi delavci in delavke. Ker gre to delo po navodilih mestnih strokovnjakov, je postala Zvezda takorekoč tudi šola za male ljubljanske obdelovalce zemlje, kako je treba pravilno ravnati z zemljo. — Včeraj so pričeli obdelovati tudi travne grede okrog palače Kranjske hranilnice, ki bodo prav tako spremenjene v lepe in koristne nasade.*

1 G. Donizetti: »Don Pasquale«. Po znižanih cenah od 15 lir navzdol bodo peli v četrtek to komično opero v sledeči zasedbi: Pasquale — Betetto Malatesta — Janko, Ernesto — Sladoljev, Norina — Mlejnjkova, notar — Jelnikar. Dirigent: A. Neif, režiser: R. Primožič, zborovodja: R. Simoniti.

1 Giovanni Cenazio: »Zaljubljena žena«. So. doba komedija v treh dejanjih, o zakonskem trikotniku: žena, mož, ljubica. V njej je pokazal dramatik taktiko pametne čustvene žene, ki si na svojski način izvjuje izgubljeno ljubezen zakonskega moža. Režiser: prof. Sest.

1 Ch. W. Gluck: »Orfej in Evridika«. Opozarjamo, da bo predstava v sredo izven abonmaja po znižanih cenah od 15 lir navzdol. Peli bodo: Orfeja — Golobova, Evridiko — Vidaličeva Amorja — Kušjeva. Dirigent: D. Zebre, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: inž. P. Golovin.

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama: Sreda, 6. maj ob 17.30: »Vdova Rožinka«. Red Sreda, Cetrtek, 7. maja ob 17.30: »Zaljubljena žena«. Red Cetrtek, 8. maja: Zaprt. — Sobota, 9. maja ob 17.30: »Vdova«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Opera: Sreda, 6. maja ob 17: »Orfej in Evridika«. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. — Cetrtek, 7. maja ob 17: »Don Pasquale«. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. — Petek, 8. maja ob 15: »Indija Komandija«. Mladinska opereta. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol. — Sobota, 9. maja ob 17.30: »Priatelj Fric«. Red B.

RADIO. Sreda, 6. maja: 7.30 Poročila v slovenščini. — 7.45 Ljubljana glasba. V odmoru (8.00) napoved časa. — 8.15 Poročila v italijanski. — 12.15 Duet harmonik Malgaj. — 12.40 Koncert sopranistke Sigrid Riechthofen. — 13.00 Napoved časa. Poročila v italijanski. — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.30 Izredni orkester iz Sev. Afrike. — 13.50 Pisana glasba. — 14.00 Sramel Ljubljana. — 14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Komorni zbor vodi dirigent D. M. Šijanec. — 19.00 »Govorimo italijanski«, prof. dr. Stanko Leben. — 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.45 Pisana glasba. — 20.00 Napoved časa. Poročila v italijanski. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.30 Pesni vojne časa. — 20.45 Simfonični orkester vodi dirigent Armando La Rosa Parodi. V odmoru predavanje v slovenščini. — 22.00 Zanimivosti v slovenščini. — 22.10 Adamčev orkester. — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarni: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Murrayer R., Sv. Petra c. 75.

POIZVEDOVANJA. Izgubil sem svojo osebno propustnico (Lasciapassare). Ker nima za najditelja nikake vrednosti, se naproša, da jo vrne na naslov: Abram Franc, žel. v pok., Ljubljana, Ižanska cesta 161 ali pa na upravo »Slovenca«.

Zrubljena je bila denarnica z vsoto okrog 150 lir od trgovine Sever do Stupice na Gosposvetski cesti. Prosimo poštenega najditelja, da jo odda proti nagradi v upravo »Slovenca«.

Iz Dol. Logatca

Petdesetletnico svojega življenja je preteklo soboto v krogu svoje družine obhajal tukajšnji industrialec, trgovec in posestnik gospod Jakob Maček. Prav je, da se tega za Logatec zaslužnega moža ob tej priliki spomnimo. G. Maček se je s svojo pridnostjo in močato vztrajnostjo iz skromnih razmer dvignil do pomembne gospodarske višine, ki daje svoj pečat in odraz prečiščen meri gospodarskega življenja v Logatcu. Poleg zasebne podjetnosti na moramo podčrtati tudi njegovo javno udeleževanje, saj rad povsod pomaga in vsako dobro in koristno stvar z besedo in dejanjem podpre. Je načelnik okrajnega cestnega odbora, načelnik Mlekarske zadruge, podžupan občine Dol. Logatec itd. V naših katoliških organizacijah pa je vedno zavzemal vidna in odlična mesta. Vemo, da si g. Maček ne želi naše hvale, saj je bil vedno tako skromen, vendar je prav, da se delu izkaže čast. Vsi, ki g. Mačka poznamo, želimo, da bi v krogu svoje družine doživel še več življenjskih jubilejev zdrav, srečen in zadovoljen.

Iz Ribnice

Umrli je v Ribnici 83 letna Sušnik Terezija, v Dolenji vasi pa 27 letni Levstik Ignacij. Naj v miru počivata!

Državno cestno nadzorstvo se je preselilo iz Ribnice v Kočevje.

V Velikih Poljanah se je zaključil gospodinjiskí tečaj.

Predragi Vilmi v slovo!

V počastitev spomina operne pevke Vilme Jamnicke roj. Thierry de Chateauxvieux. Odšla v večnost v Zagrebu dne 25. aprila 1942.

Pomlad Ti ni natrosila cvetja v Tvoje sobe, Te ni izvabila na Tvoji vrt. Ti ni več ogrela srca, da bi utripalo v vsej sili Tvoje osebnosti, da bi se razživel v ogrevalno vsakogar, ki Ti je bil blizu. Pomlad je prišla, a njen vitez sv. Jurij je na predvečer, ko je Tvoja plemenita duša odšla v večnost, potkal in Te izvabil s teh solznih poljan v svoje rajske vrtove, kjer je večna pomlad.

Ne dojamem še, še ne verjamem, ker ne razumem, da Ti je letošnja pomlad natrosila cvetja na hladno kamenito ploščo, ki Te je uklenila v naročje matere zemlje. Kako naj verjamem, da so Tvoje vedre, dobre oči ugasnile, da je skopnel smeh na Tvojih ustnih, da je Tvoje zlato srce prenehalo biti in se je Tvoja duša umaknila tja, kjer za nas še ni prostora, kjer so tisti, ki ste bliže Bogu, ker Vas je pozval iz ljubezni, da ste v raj, kjer je blaženstvo in mir.

Tolikokrat so te v življenju obsuli s cvetjem, Vilma, danes pa stojimo tu in ne moremo Ti položiti drobne cvetke v slovo na kraj Tvojega zadnjega počitka. Toda, Vilma, nekaj imamo zate. V našem srcu smo prižgali drobno lučko, to je spomin, to je lepo, toplo čustvo. Ta lučka ne bo ugasnila in bo gorela ves čas, dokler bo utripalo srce. Tvoj spomin bo vedno ožarjen z nimenj plamenčkom.

Vilma, toliko dolgih let si živela tu med nami in s svojo umetnostjo plemenitila srca. Vilma, zdi se mi, da Ti teh besed ne pišem samo jaz v slovo, temveč z menoj vsi tisti, ki so nekoč uživali kreacije Tvoje velike, dejavne umetniške tvornosti. Sai si nam še vsem v spominu, Ti Carmen, Saloma, Mignon, Azucena, Anneris, Kostelnicka, Tosca, Pikova dama in še vsi drugi liki, prepojeni s Tvojo živo, sugestivno močno osebnostjo. Vilma, Ti, ki si bila vsa naša Ljubljanka.

Draga, dobra Vilma, vedno sem že mislila, da se boš nekoč vrnila in pela na našem slovenskem odru. Sedaj pa si zapela svoi lahodji spet in nas zapustila. Daleč proč od nas so izzvenele Tvoje pesmi, se je ustavil Tvoj lahkon korak in so ugasnile oči. Vendar pa se mi še zdi, da si tu, ker živiš v naših srcih, in ta srca so Ti hvaležna za vse, kar si iz svoje bogate notranjosti dajala in radodarno trosila. Tu boš živela vse dolge, dokler Ti v rajske vrtove ne bo sledil zadnji, ki je poslušal Tvoje speve.

Vilma, me li sliši Tvoja duša, ko govorim v tihoti k Tebi? Sai veš, veruim, da Ti je sedaj lepo in dobro, da ne želiš, da bi solza grenkobe zdrknila po licu, ker je Tvoja duša bila vedno vedra in si je želela smeha.

Vilma, naj Tvoja duša poje v večnosti za nas pesem, ki nas bo tešila in nam kazala pot, ko se bomo odpravljali za Teboi. Sai vem, Vilma, da si v raskih vrtovih in tam se bomo našli in pesem Tvoje lepe duše bo vodnica. Vilma, z Bogom, Vilma, na svideniet!

Vera Adlešič — Popovičeva.

46

»Tudi jaz, prav zares,« *je zavzdihnil Mišek. »Prav s tem sem tako zaposlen, da ne vem, kje se me glava drži.«*

»Zupan — me noče poslušati. Njegov tajnik še manj. Zato sem prišel k vam, da mi pomagata, sicer bom zaradi teh barab popolnoma uničen.«

KULTURNI OBZORNIK

Ljubljanska drama: »Ifigenija na Tavridi«

(Konec)

Ifigenija ge. Mile Saričeve, ki je nastopila v tej vlogi pri premieri in na predstavah za abonma, je bila stvaritev klasičnega formata. S tem nočem reči le, da je igralka nadvse prepričevalno podala vzvišeno podobo Ifigenije v vsebinskem pogledu, ampak se ta označitev naša prav tako na njeno etilno izoblikovanost. Malo je vlog, ki bi se po pesniški subtilnosti mogle primerjati z Goethejevo Ifigenijo, saj zahteva ta podoba z ene strani močne, včasih kar silovite notranje razglabanosti, prelite v ritem pesniške besede, obenem pa morata biti čustvo in beseda uklenjena v tisto umerjenost oblike, ki je stilna posebnost te Goethejeve pesnitve v celoti in v posameznostih. V podajanju ge. Saričeve je pesem, ki je v Ifigeniji, prešla v igro in se zila v tisto skladnost med vsebino in obliko, ki jo po pravici lahko imenujemo klasično. To ne velja samo za njene monologe, v katerih je bila neprekosljiva, ampak prav tako za njene nastope v igri dialogov. Duševna okretnost, ki jo zahtevajo od nje posamezni položaji, je ni nikjer zapeljala v individualizacijo realistične igre, tako da je njen pojav vneskozi razodeval idealno podobo resničnosti. Hrepenenje izgnanke, žalost in obup potomke Tantalovega rodu, dostojanstvo svečenice, ponos kraljevske hčere, čistost devičke žene in plemenitost lepe duše, vse to se je s pomočjo njene poetične recitacije prelivalo iz dna duše in našlo svojo zunanjo dopolnitev v čudoviti ubranosti gibov in kretnj.

Ifigenija ge. Elvire Kraljeve je bila precej drugačna in se je ločila od prve tako po pojmovanju, kakor po izraznih sredstvih. Njen element je, kolikor morem presoditi po vlogah, v katerih sem jo imel doslej priliko videti, v psihološki in realistični označitvi, in v tem me je potrdila tudi njena Ifigenija. Ga Kraljeva je pojmovala Ifigenijo bolj osebno ter jo skušala v tem smislu tudi karakterizirati. Resda je tako idealno vsebino Goethejeve pesniške vizije podala v čim otpljivejši podobi, vendar je s tem, ko je prenesla njeno težnjo v individualno označitev, ne samo poenostavila celotno podobo, ampak ji odvzela tudi mnogo tiste slogovne značilnosti, brez katere si Goethejeve Ifigenije niti misliti ne moremo. Menda ni slučaj, da je ga. Kraljeva dala svoji igri posebno tople poudarke v tretjem dejanju, v prizorih prepoznanja z Orestom. Lepa, predvsem pa jasna v vsebinskih poudarkih je bila tudi njena recitacija, čeprav je njen glas sam po sebi oster. V skladu z njenim pojmovanjem je bila tudi precejšnja zunanja razgibanost, če izvajamo tu in tam nekoliko prisiljeno kretanje rok. Na splošno pa je bila njena Ifigenija vendarle prerrealistična. S tem nočem reči, da v njeni igri, kjer je bila podana, ni bilo prisotnosti in moči, ampak le, da igralski realizem v tem primeru vzbuja pomisleke. To pa obenem kaže, da vloge te vrste niso predmet orednje igralske strasti in nadarjenosti ge. Kraljeve.

S te strani — glede na stilno primernost — se je tretja Ifigenija mnogo bolj približevala prvi. Ga Mileva Boltar-Ukmarjeva je prvi del svoje naloge izčrpala v podrobni in smiselni razčlenitvi pesnikove podobe. To je tudi vzrok, da je bila njena Ifigenija precej močno refleksivno poudarjena in tako vidno skušala združiti misel in čustvo. To jo je že samo po sebi približalo klasičističnemu pojmovanju, s čimer je v skladu tudi njeno prizadevanje, da poudari svojo Ifigenijo

prav tako v oblikovnem pogledu. V tej estetski vlogi po izoblikovanosti lepe notranje in zunanje podobe vidim eno izmed bistvenih potez njenega igralskega hopenja. Sprva je bila njena igra precej neenotna, zdaj prepričujoča, zdaj še tipajoča, v tretjem dejanju me celo ni mogla ogreti. V zadnjih dveh dejanjih pa se je njena igra uravnala in se zila v tako ubranost, da je sili la k občudovanju. Tu se je naposled razodela vsa moč njene osebne nadarjenosti in, če bi bila njena Ifigenija vseskozi na tej višini, bi lahko govorili o popolnosti igralskega izraza. Posebej naj omenim igralkin smisel za slikovitost in izvrsnost poze (n. pr. v začetku četrtega dejanja). Za izvrsnost se je pokazala zlasti v njeni pesmi Park, ki pomeni tudi v izvedbi višek njene igre. Ta detajl je bil vobče mojstrovina zase. Tudi v razvojnem pogledu predstavlja Ifigenija pomemben mejnik v odrskem prikazovanju ge. Mileve Boltar-Ukmarjeve. Namesto retoričnega patosa, ki je bil včasih značilen za njeno recitacijo, nas je presenetila z voljo, ki ume tudi burno čustvo ukleniti v prave meje.

Na prvi pogled je videti taka zaposlitev igralskih moči odveč, toda ko človek vidi, troje tako različnih interpretacij, se mu zazdi utemeljena in upravičena, tembolj, ker sodo vse tri Ifigenije med vidnejše igralske uspehe letošnjega leta. To je za naš ansambel posebno laskavo priznanje, saj je včasih celo večje gledališče v zadregi, kadar išče igralko za Ifigenijo. Če primerjamo vse tri Ifigenije med seboj, je pokazala nedvomno vsaka marsikaj svojega in zanimivega. Vendarle pa razloček ni bil samo v pojmovanju vloge in v načinu igralskega podajanja, ampak tudi v stopnji osebne zmogljivosti ali kvalitete. V tem pogledu prisodim prvo ceno Ifigeniji ge. Saričeve. Ta umetnica ima pred ostalima dvema po moji sodbi predvsem tri prednosti. Prvič ju prekaša v materialu (glas, postava, kretnje, sploh obvladanje

telesu), dalje zadovoljuje njena igra v celoti in je brez manj izrazitih prehodov ali celo votlih mest, razen tega pa je najbolj osebna, prežarjena s tistim neopredeljivim čarom, ki daje poseben sijaj vsaki veliki umetniški stvaritvi. Pri nji naposled tudi močnejše občutit željo, da bi jo ponovno videl, kar se mi zdi vsekakor pomembno priporočilo za sleherni umetnik. Res si nisem mogel kaj in sem si — v svojo največjo radost — ogledal predstavo še četrti. Čutim, da tega nisem storil samo zaradi Goethejevega dela, ampak predvsem zaradi Ifigenije ge. Saričeve.

Z Ifigenijo je v igri najmočnejše povezan Orest, čigar prvotno pasivnost, posledico zramčenega duha, je g. Jan obvladoval s smiselno igro, ki je dosegla pretresljiv višek v prividu mimohoda mrtvih prednikov. Tu se je njegova duša razklala in ozdravela v varstvu čiste in plemenite Ifigenije. Prehod od duha begajoče groze v junaško umirjenost in plemenitost Agamemnovoga sinu je podal g. Jan v pojmovanju in izvedbi dovršeno. Poleg te podobe je ob Ifigeniji najmočnejše poudarjen kralj Toas. G. Milan Skrbineš v njem ni iskal posebnosti barbara, saj bi to nasprotovalo stilni enotnosti igre, ampak je poudaril poleg kraljevega dostojanstva predvsem prepored človečnosti, ki ga doživi ob Ifigeniji. Od obeh stranskih vlog je izrazitejši le Pilad. G. Nakrst je temu Orestovemu prijatelju dal predvsem mnogo vedrine; njegova podoba je bila izredno simpatična, tako v notranjem zanosu kakor v zunanem nastopu. G. Gregorin, ki je zdaj še ponovno igral Arkasa, je po moji sodbi premalo varoval tisto skromnost, ki je tej vlogi potrebna, ter je brez potrebe spreminjal svojo podobo od predstave do predstave.

V celoti pa je »Ifigenija na Tavridi« *dosegla nadpovprečen uspeh in jo po pravici lahko prištejemo med najboljše predstave v letošnjem letu.*

France Vodnik.

Miklova Zala

SPISAL DR. J. SKET

RISAL E. GODEC

112.

V kratkem času je prižvižgal sem po polju vesel mladenič. Bil je Mirko. Almirine bistre oči so ga opazile že od daleč, kako se je tako veselo požvižgaje vračal domov od veselga spremljevanja. In ko je prišel blizu lipe, je stopila deklica pogumno kraj pota.

113.

Mirko ni spoznal nočne, v črno haljo zavite prikazni. Pozdravi jo v prvo, a ker ni odgovora, še v drugo. Zaman. Še v tretje pozdravi: »Dober večer!« In ker še ne dobi odgovora, stopi k prikazni, zgrabi jo močno za roko in vzklikne: »Kdo si v tej pozni uri, ki ne odzdravljaš na pozdrave?!«

114.

V tem trenutku zdrse deklici halja raz lice, mesec zasveti — Mirko ves prestrašen spozna Almirin obraz. Kakor da bi ga piknil gad in mu globoko v srce zasadil strupene zobe, tako je v tem hipu odskočil, izpustivši Almirine roke. Kri mu je zastala, srce nehalo bit; glas zastal v grlu.

Mali oglasi

Službe

Dobe:

Dobro kuharico

z dobrimi priporočili, za vsa dela v gospodinjstvu iščem za mirni dom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2677.

Kupimo

Moderne otroške vozičke

športne in globoke, lahko takoj prodane za gotovino, če jih ponudite. Novi trgovini »Ogled«, Mestni trg 3, vhod skozi vežo.

Krojasko odpadke

volnene in bombažne, pletilske in šiviljske odpadke, kakor vse tekstilne odpadke kupuje Gerikman, Hrenova ulica 8, k.

Pozor!

Zopet kupujem vse vrste vreče in odpadke (krojasko, volnene, šiviljske) in stare čunje po najvišji ceni. — Alojz Grebenc, Sv. Petra cesta št. 33. Telefon 34-26.

Sobe

Oddajo:

Prazno sobo

veliko, sončno, takoj oddam. Hlanič, Vilharjeva št. 37.

Filatelija

Filatelisti pozor!

Nakup in prodaja znamk vseh vrst, JOL albumov in filatelističnih potrebščin je najugodnejša v knjigarni Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva ulica 6. Telefon 44-24.

Knjige

Vse vrste

antikvaričnih knjig od najstarejših do najnovejših, kupuje knjigarna Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

Ujenci

Učenko

za trgovino z mešanim blagom, se sprejme. Marija Andolšek trg. Mirna št. 23.

Prodamo

Razprodajamo dalje

najlepših vrst begonije, gladiole in druge cvetne gomolje. Zahtevajte cenik. Sever & Komp., Ljubljana.

Grah po 9 lir,

fižol za strošje 14 lir, bučnice 16 lir in mesečne jagode, ki rde že prvo leto nudi Sever & Komp., Ljubljana.

Piano

lep, dobro ohranjen, prodam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2772.

Poizvedbe

1000 lir nagrade

dobi tisti, ki izsledí črn kovčeg z vsebino ženske obleke in drugo, ukraden pred hišo Gosposvetska št. 13, I vrata 96.

Prehrana

Iščem domačo hrano

dam event, tudi stanovanje. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Domača hrana« 2750.

Opombe k mednarodnim nogometnim tekmam

Ljudje vseh časov so bili prežeti družabnega duha; radi so se sestajali na zabavah, radi motrili dogodke, ki dražijo živce. Stari Grki so se zbirali v stadionih, stari Rimljani v kolosejih — od takrat je poteklo čez 2000 let — dandanes pa so nogometna igrišča kraj, kjer se zbirajo velike množice sprostitve želnega občinstva. V Berlinu ga je bilo 90.000, v Milanu 50.000, v Budimpešti 40.000. V klasičnih časih so se navduševali za lahko atletiko, pozneje za junake rokoborbe in pankratona, dandanes pa se je razmahnil nogomet in pritegnil pozornost milijonskih množic.

S popularnostjo nogometa bi lahko primerjali le še tradicionalne španske bikoborbe, angleške debye in ameriške boksarske senzacije. Ugotoviti pa moramo, da je za nogomet vedno več zanimanja. Tudi v tem je nekaj kulturnega napredka. Nogomet je namreč duhovita igra, pri kateri ne gre za krvočolnost, tudi ne za neposredno borbo moža proti možu; v središču igre je drobna usnja. Ta žoga, kateri veljajo vsi udarci in brce, in v katero so uprte tisočere oči.

Nogomet je v našem stoletju šport, ki ima mednarodni pomen. Izkušeni strokovnjaki izberejo med 100.000 igralci 11 mož, ki morajo biti najbistrejši, najbolj izurjeni, najbolj srčni itd. Nemci so zaupali to nalogo Herbergerju, Madžari pa posebni komisiji. Za prijatelje nogometa pomeni taka igra užitek prve vrste. Nekateri občudujejo virtuosnost v obvladanju žoge, drugim gre za duhovite napadalne poteze, velikanski večini pa za zmago. In ker se vršijo tekme vselej na »pristranskih tleh«, stoji za domačim moštvom tri četrtine občinstva, ki ima vso pravico do navijanja. Ljudje niso le nevtralni opazovalci, pač pa bodrilci, sodniki, kritiki, ki bi najrajši vdrli na igrišče in pomagali.

Tako je bilo tudi v nedeljo v Budimpešti. Madžari so se tako dobro pripravili, da sta predsednik nogometne zveze in državni trener Molnar javno izjavila, da upata na zmago. V prvem polčasu, ko so Madžari vodili s 3:1, ni bilo na tribinah nikogar, ki bi dvomil v premoč domačih. Nemški trener Herberger je najbrž s tem računal. Nogometni strokovnjak pač pozna rasne odlike, in ve prav zanesljivo, kako igrajo Španci, Švicarji ali n. pr. Madžari, ki se odlikujejo po temperamentni igri. Prav zaradi tega je izuril Herberger svoje moštvo za premoč v zadnji polovici igre. Pri tre-

Krznene plašče

in drugo kožuhovino sprejemamo v šrambo. Tudi za potrebna popravila imamo sedaj največ časa. L. ROT, krznarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5.

Obet

Zajetje kože

nam dajte takoj v strojenje, da vam jih moli ne poškodujejo. L. ROT, krznarstvo v Ljubljani, Mestni trg 5.

Čitajte »Slovenca«

stri, ki ne znajo svojih vlog na pamet. Može v areni, katerih virtuosna spretnost je znana tudi v inozemstvu, garajo kolikor morejo, odloča pa zdaj nadarjenost, zdaj šola, pogosto pa tudi golo naključje. Po tekmi v Budimpešti vemo le to, da so zmagali Nemci — vprašanje, kdo je boljši, pa bodo reševali spet na bodočih tekmah, ki bodo privabile spet ogromne množice gledalcev.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Jack Holt, najsimpatičnejši interpret čiste ljubezni v filmu, ki predstavlja globoko tragedijo duše

VIHAR V GORAH

Mona Barrie, Antonio Moreno

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Pretrajljiva zgodba mladega dekleta

Uničena sreča

Iša Miranda, Rossano Brazzi itd.

KINO UNION - TEL. 22-21

Film krasnega oeta in globoke poezije, življenje in ljubezen velikega pesnika najlepših pravljic H. C. Andersena

ŠVEDSKI SLAVČEK

Joseph Gottschalk - ILSE WERNER - Karl Ludwig Diehl - Glasba W. Zeller

KINO MATICA - TEL. 22-41

Dne 22. aprila je umrla v bolnišnici na Golniku

Cecilija Erzín

žena posejnika in trgovca v Šmartnu pri Kamniku

Pred božji prestol so jo spremljala mnogoštevilna dobra dela. Ohranimo jo v blagem spominu in molimo za njeno dušo. Naj počiva v Bogu krščanska žena in skrbna mati. K večnemu počitku so jo položili na pokopališču v Šmartnu pri Kamniku.

Sv. Križ pri Liti, 2. maja 1942.

Leopold Erzín, župnik

v imenu sorodnikov.

Paul Henzle:

29

Steklar iz Murana

zgodovinska povest.

»To bi mi ne bilo težko. Ko sem začel s temi iskanji, sem bil v steklarni pri »Dveh zmajih«. Govoril sem z mojim gospodarjem, pa ta me ni razumel, ni mi dovolil. Ni bil pač mož, kakor Andrej Guisetti. Začel sem torej sam. Trideset let je že od tega časa. Pomnite, da nisem imel drugega cilja, ampak istega kakor vi, Boccaro: veličino naše države! Da Murano odkrije ta kristal, da ga jaz povečam s to čistotjo... Na drugega, dragi Boccaro, takrat nisem mislil... Ko je človek mlad, vidi vse veliko in lepo. Življenje pa odvzame človeku navdušenje in srčnost!«

Gualteriju so se spet udrle solze iz oči. Videl je vnovič dneve svojih borb, svojih upov, svojih ponižanj... Janeza je objel občutek občudovanja, ki ga je vedno imel v svojem srcu do starega steklarja. Videl je zdaj v njem le nesrečnega tekmeča!

Tudi Gualterio je iskal kristalno steklo! In celih trideset let! In Janez mu je odvzel, ne da bi vedel, korist in slavo velikega truda, ki bi bil lahko kronan z uspehom!... Zaslužil je, kako strašen udarec je bil to za Gualterija. Iz preproštine njegove duše je vstal resničen kes...

»Koliko je moral trpeti!« je pomislil. Položil je spet roko na Gualterijevo ramo: »Gospod Peter! Kaj pa ta Holandec?«

»Ko sem prišel pred dvajsetimi leti v »Stork-ljo«, je bilo moje stanje, kakor sem vam ga opisal. Imel sem še nekaj stotakov ducatov dolga. Takrat sem srečal Van Goetena. Razumel je moje naobte in se me oklenil. Jaz sem mu popolnoma zaupal. Najprej je plačal vse moj dolg, potem mi je dal

denarja na predjume, kolikor sem hotel. Le tu pa tam mi je dajal po večje vsote, nego sem jih v resnici dobil. Pogodila sva se, da vrnem vse denar, ko iznajdem kristalno steklo. Pred tremi tedni sem podpisal zadnjičkrat: bil sem njegov dolžnik, kakor je on trdil, za dvajset tisoč ducatov. V resnici sem jih dobil le osem tisoč!«

»To je nesramno oduševstvo!«

»Pa kaj hočete! Podpisal sem! To je bilo nekaj dni pred praznikom »Poroke z morjem«. Na ta praznični dan pa ste mi vi, oprostite mi, Janez Boccaro, ukradli vse moje navdušenje, vse moje hrepenenje... Tistega dne sem v trenutku spoznal, da sem zgubljen!... Nisem dvomil več, da mi je Holandec še tistega večera vzel poslednji up Van Goetena. Prišel k meni kot divja zver. Očital mi je golufijo! Janez Boccaro, recite, sem bil jaz česa kriv? Nočem reči, da sem bil njegova žrtev. Oba sva zidala na verjetnost iznajdbe, oba naj al deliva tudi izgubo! Tega pa ni hotel slišati. Imel je papirje z mojim podpisom in bi se jih lahko poslužil. Dal mi je teden dni odloka. Potem bi mi prodal vse na javni dražbi. In Tulija, moja hči, bi bila za vedno osramočena... Planil bi nanj in ga raztrgal! Zakaj nisem tega storil! Bolje bi bilo zdaj zame!... Pa nisem še obupal. V enem tednu se marsikaj spremeni. In imel sem prav. Drugega vam ni treba menda pojasniti!... Tako je ostalo le eno samo sredstvo, da potolažim njegovo jezo. Pokazati mu listek: »Tukaj je kristalno steklo! To skrivnost bi kupil, a nisem imel denarja. Pa sem poznal vas, Janez Boccaro!... Ko me je prosil Andrej Guisetti v vašem imenu za roko moje Tulije, se mi je posvetilo: rešen si!... Stori sem, kar sami zdaj veste!...«

Janez je pomislil in rekel:

»Do tu ne vidim še nobenega zločina. Res je, da je v tej kupčiji nekaj, kar odbija, vidim pa iz vsega, da je šlo vse vose stremiljenje za tem, da

obvarujete Tulijino čast. Pa bi lahko izdelovali to steklo in tako prišli do denarja! Vsega boga, Gualterio, vsega boga ne razumem!«

»Počakajte! Ne sodite me tako strogo, Janez Boccaro! Plačal sem in bom plačal drago, za trenutek nepremišljenosti. Ampak glejte, stvar je grozna! Ko ste mi izdali skrivnost o steklu, sem šel k Van Goetenu in sem mislil, da sem že rešen. Napisal sem formulo o kristalu na listek papirja in mu rekel: »Glejte način pridobivanja tega stekla; vrnite mi moje papirje!« Takrat sem šele spoznal podlost tega človeka. »Kaj naj jaz napravim z njo? Treba je, da greste gori v Haag sam z njo...« Razumel sem, pa je bilo že prepozno. Ta človek, o katerem sem mislil, da je le oderuh, je bil ogledu naših sovražnikov, vohun! Kakor žival me je ujel v zanko in mu nisem več mogel zbežati. Skušal sem ga pregovoriti. Dobro, sem rekel, pustite, da delam! Počakajte! Izdelam toliko, da lahko vse poplačam. Bom bogat in vi tudi! On pa je imel vse drugačne načrte. Najbrž so ga gori doma že pričakovali. »Samo dvojce je mogoče,« mi je zagrozil: »Ali plačajte, ali pojdit z mano! Dva tedna odloka vam dam.« Tako sem se ujel. Kje bi naj pač našel dvajset tisoč ducatov?...«

»Kaj? Gospod Peter?« ga je Janez prekinil.

»AH niste mislili nič name?«

Gualterio ga je pogledal in ustnice so mu strepetale.

»Janez, Janez! Vi imate res dobro srce! Vas občudujem in nisem vreden, da bi se dotaknil vaše roke!...«

»Bomo videli!«

»Kaj? Vi jih imate, vi...«

Ampak, Peter Gualterio, ali sem se kdaj obotavljal? Oh, ko bi mi kdaj potožili vaše skrbi, vaše težave, vaše zadrege! Dvajset tisoč ducatov? Ali bi jih ne dobil takoj?... Še več so mi dajali!...«

»Res je! A nisem mislil na to. Ne, jaz sem bil ljubosumen na vas! Mislim, da ste tudi vi jezni name... Videl sem le, kako je hiša prodana, kako je hči osramočena!...«

»Ampak, da ste bežali!...«

»Da, dat Vem... Zelo sem bil neumen... nič nisem pomislil!... Ta Holandec mi je povsod sledil in mi kazal sramoto, če ostanem... Nasprotno mi je govoril o lepi in srečni bodočnosti, če grem z njim. Izgubil sem glavo... Star sem in truden, Janez... Imejte usmiljenje z mano... Bežal sem... Da, jaz Peter Gualterio, sem storil to... Stori sem ta zločin in sem danes obojen na smrt... Ah, Tulija, Tulija, moja hči!...«

Zaihtel je...

Janez je hodil gori in doli... Bil je kakor pijan... Nov načrt se mu je neazadoma porodil v glavi. Ni šlo več za to, da bi rešil izdajava in mu rekel: Pojdite in se skrijte, kamor hočete!... Hotel je nekaj boljšega... Kar je bilo zdaj potrebno, je bila povsem druga stvar... Zdal je moral rešiti Gualterija iz rok pravice, iztrgati ga od zločina, od njegove vesti in ga zato spet pripeljati v Benetke ter dati hčerko obetu in očeta hčerki... Kakšen velik načrt!

Janez ni odstopil. Besede »nemogoče« ni več poznal.

»Peter Gualterio! Veste kaj napravimo? V Benetke se vrnemo, takoj!«

»V Benetke? Jaz?«

»Da, v Benetke, ki bi jih ne smeli nikdar zapustiti! Ali nimate dolžnosti, rešiti svojo hčerko?«

»Res je... res je, Da, rešiti Tulijo... Potem pa naj pride smrt!«

»To je pa druga stvar! Upajte, Gualterio. Tudi to se zgodi z božjo pomočjo!«

»In Holandec?« je vprašal Peter. Janez je odgovoril.